

NASJONALE RETNINGSLINJER FOR LEKTORUTDANNING 8-13

Forord

Nasjonalt råd for lærerutdanning (NRLU) har siden 2014 hatt ansvar for å revidere og utvikle nasjonale retningslinjer for lærerutdanningene i Norge. Nasjonale retningslinjer skal gi forpliktende kvalitetsstandarder for god lærerutdanning og skal revideres i tråd med kunnskapsfeltets utvikling. NRLU nedsatte i 2014 en programgruppe for å utvikle retningslinjer i tråd med rammeplanen.

Programgruppen består av følgende medlemmer: Kirsti Lyngvær Engelién, Universitetet i Oslo (leder); John Brumo, NTNU; Trine Anker, MF; Anne-Beathe Mortensen-Buan, HSN; Ane Aarre, Utdanningsforbundet; Jens Edvard Nicolaisen, KS; Elisabeth Udnes Johannessen, NSO og Maren-Sofie Strømnes, NSO. Vararepresentanter er Tom Klepaker, UiB; Jan Kristian Hognestad, UiS; Solveig Strangstadstuen, NMBU; Irene Trysnes, UiA; Roger Marksussen, Utdanningsforbundet og Silje Marie Bentzen, NSO.

Sekretariatsfunksjonen har vært ivaretatt av Lisa Utnem, Universitetet i Oslo; Birgitte Levy (i permisjon fra 1.2.16); Turid Løyte Hansen og Dagny Kristine Johnson Hov, Nasjonalt råd for lærerutdanning, Universitets- og høgskolerådet.

De femårige integrerte lektorutdanningene anses som en suksess og har i de siste årene opplevd en betydelig økning i søkertall. Formålet med arbeidet er å sikre at retningslinjene bidrar til videreutvikling av femårige lektorutdanninger som integrerte profesjonsutdanninger, til faglig utvikling innenfor lærerutdanningsfeltet og til styrking av kvalitet, helhet og sammenheng i lærerutdanningene.

De nasjonale retningslinjene er utarbeidet med basis i Kunnskapsdepartementets Forskrift om rammeplan for lektorutdanning som ble fastsatt av Kunnskapsdepartementet 18.13.2013.

19.06. 2017

Elaine Munthe

Leder

Nasjonalt råd for lærerutdanning

Kirsti Lyngvær Engelién

Leder

NRLUs programgruppe for Lektor 8-13

Innholdsfortegnelse

FORORD	2
INNHALDSFORTEGNELSE	3
1 LEKTORUTDANNING FOR TRINN 8-13.....	4
2 INSTITUSJONELT ANSVAR.....	4
2.1 FORSKNINGS- OG UTVIKLINGSBASERT LEKTORUTDANNING	5
2.2 SAMARBEID OM PRAKSISOPPLÆRINGEN	6
2.3 INTERNASJONALISERING I STUDIET	7
2.4 SKIKKETHETSVURDERING	8
2.5 OPPTAK	8
2.6 OVERGANGSORDNINGER OG REGIONAL MOBILITET	8
2.7 STRUKTUR OG INNHOLD FOR KUNNSKAPSOMRÅDENE	8
3 FAG 1 OG FAG 2	10
3.1 LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSER FOR FAG 1	10
3.2 LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSER FOR FAG 2	11
4 PROFESJONSFAGET	11
4.1 FAGDIDAKTIKK I PROFESJONSFAGET	12
4.2 PEDAGOGIKK I PROFESJONSFAGET	13
5 PRAKSIS SOM LÆRINGSARENA.....	15
5.1 LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSER FOR PRAKSISOPPLÆRINGEN.....	16
6 GJENNOMGÅENDE OG TVERRFAGLIGE TEMAER	17

1 Lektorutdanning for trinn 8-13

Lektorutdanning 8-13 skal utdanne lektorer med faglig og profesjonell tyngde til arbeid på ungdomstrinnet og i videregående opplæring. Utdanningen er integrert, profesjonsrettet, forsknings- og erfaringsbasert. Faglig tyngde og kritisk refleksjon er særlig vektlagt i utdanningen og lektorene vil derved kunne fungere som ressurspersoner i skolen, støtte sine kolleger og inspirere elevene til læring.

Gjennom systematisk å legge til rette for studentaktiv og forskningsbasert læring, vil studentene utvikle kunnskap om og strategier for å utforske egen og andres praksis underveis i studiene. Dette vil forberede dem for livslang læring. Som profesjonelle yrkesutøvere vil de, alene og sammen med andre, aktivt kunne drive forsknings- og utviklingsarbeid i skolen.

Lektorutdanningen skal også kvalifisere kandidatene til å bidra i å videreutvikle skolen som institusjon for læring og dannelse i et demokratisk og flerkulturelt samfunn. Framtidens lektorer skal hjelpe ungdom til å være rustet for å møte livets oppgaver, og til å utvikle seg ut fra egne forutsetninger og interesser. Opplæringen skal bidra til de unges dannelse, sosiale mestring og selvstendighet.

2 Institusjonelt ansvar

Forskrift om rammeplan for lektorutdanning for trinn 8-13 (2013) gir de overordnede føringene for utdanningen og ligger til grunn for nasjonale retningslinjer. Retningslinjene utfyller forskriften og skal sikre en nasjonalt koordinert lektorutdanning for 8-13 som oppfyller kravene til kvalitet i utdanningen. Retningslinjer skal være førende for institusjonenes program- og emneplaner.

Organiseringen av utdanningen skal sikre helhetlige studieprogram gjennom ledelse og organisering som involverer alle relevante fagmiljøer. Utdanningen skal fremme integrering av teori og praksis, faglig progresjon, gjennomgående profesjonsretting og forskningsforankring.

I tråd med *Forskrift om tilsyn med utdanningskvalitet i høyere utdanning (2017)* skal studietilbudet være faglig oppdatert, og ha en tydelig relevans for profesjonen det utdanner til. Et femårig integrert lektorutdanningsprogram skal gjennom variasjon i undervisnings-, lærings- og vurderingsformer bidra til at studenten utvikler det læringsutbytte som er presisert i forskriften. Studenten skal ha en aktiv rolle i egen læringsprosess og vite hva som forventes for å lykkes som lektorstudent.

En lektorstudent vil gjennom sitt femårige studieløp møte mange fagmiljøer, både på campus og i skolen. I fellesskap utgjør disse fagmiljøene lektorutdanningen og har gjennom et gjensidig og likeverdig partnerskap et felles ansvar for å realisere formålet med utdanningen. Det er derfor viktig at studiedesignet for de integrerte programmene er bygd opp på en slik måte at praksisopplæringen inngår som et integrert kunnskapsområde.

Den enkelte institusjon skal, med utgangspunkt i forskriften og de nasjonale retningslinjene, utarbeide en programplan med bestemmelser om studiets oppbygging og struktur,

læringsutbyttebeskrivelser som ivaretar forskriftens faglig innhold, og en plan for hvordan 100 dager med praksis bidrar til å styrke studentenes læringsprogresjon over fem år.

Fag 1 og fag 2 defineres og bygges opp gjennom emnegrupper. Samlet skal en emnegruppe ivareta det faglige læringsutbyttet som er presisert for henholdsvis fag 1 og fag 2. Studieemner som inngår i emnegrupper for fag 1 og fag 2, skal samlet gi kunnskap, ferdigheter og kompetanse med relevans for det aktuelle skolefaget. Emnenes faglige innhold, samt læringsaktiviteter på campus og i skolen, skal samlet bidra til at studenten blir trygg på hvordan fagkunnskap fra studiene transformeres i møte med skolefaget og elevers ulike læringsbehov.

Institusjonenes planer skal ikke reprodusere retningslinjene. Det skal være rom for faglig særpreg, nyskapning og institusjonell tilpasning.

2.1 Forsknings- og utviklingsbasert lektorutdanning

I tråd med *Lov om universiteter og høyskoler* (2005) skal lektorutdanningen være forsknings- og utviklingsbasert (FoU-basert). Det innebærer at utdanningsprogrammet skal tilbys av forskningsaktive fagmiljøer. I tråd med NOKUTs studietilsynsforskrift skal de samme fagmiljøene også ha relevant og oppdatert kunnskap om praksisfeltet.

Utdanningen skal også legge til rette for å fremme studentenes selvstendighet, analytiske ferdigheter og kritiske refleksjonsevner. Som fremtidige profesjonsutøvere må de lære hvordan de finner relevant forskning, hva som kjennetegner god forskning, og hvordan de selv kan utvikle seg til medlemmer av en lærerprofesjon, der det å drive utforskning av egen og andres praksis er en naturlig og integrert del av profesjonsutøvelsen. Studentene må derfor også lære å forholde seg aktivt og kritisk til forskning og til å stille spørsmål til hva forskning kan bidra med, og hvordan forskning blir brukt av ulike aktører i sektoren.

At studietilbudet er FoU-basert, innebærer også at institusjonene skal legge til rette for at studentene skal kunne delta i pågående FoU-prosjekter i fagmiljøene og selv kunne initiere egne prosjekter underveis i studieløpet. Gjennom å invitere til deltakelse i større forskningsprosjekter, f.eks. i forbindelse med masteroppgaven, vil studentene kunne få innsikt i og forståelse for hvordan ny kunnskap utvikles innen feltet.

Erfaringer fra institusjonene som tilbyr lektorutdanning, viser at arbeid med ulike former for FoU-oppgaver i forbindelse med gjennomføringen av praksis kan støtte studenten i arbeidet med å skape sammenheng mellom utdanningens mange kunnskapsområder. Det kan blant annet gjøres ved å gi studentene mulighet til å undersøke og reflektere over egen og andres praksis i forbindelse med praksisopplæringen.

Som fremtidige lektorer skal dette gjøre dem i stand til å ta i bruk ny kunnskap og videreutvikle egen kompetanse, samt arbeidsplassen og profesjonen.

2.1.1 Forsknings- og utviklingsoppgaver

For å lykkes med å utdanne lektorer for framtidens skole er det viktig at utdanningen legger til rette for at studentene gradvis får anledning til å bygge opp sin FoU-kompetanse gjennom et bredt spekter av læringsaktiviteter på campus og i skolen. Et slikt strategisk arbeid, som også involverer den obligatoriske fordypningsoppgaven i det tredje studieåret, vil kunne gjøre studentene godt forberedt til arbeidet med masteroppgaven, samt gi dem kunnskap og

strategier som vil gjøre det lettere å knytte egne erfaringer fra praksis med den forskningsbaserte litteraturen innen de ulike fagområdene.

Obligatorisk fordypningsoppgave

Fordypningsoppgaven skal gjennomføres i løpet av tredje studieår i fag 1 eller fag 2. Hensikten med oppgaven er å gi trening i å gjennomføre et avgrenset FoU-prosjekt og forberede kandidatene på arbeidet med masteroppgaven senere i studiet.

Gjennom fordypningsoppgaven skal studenten gjennomføre et selvstendig og forskningsbasert skriftlig arbeid der de lærer faglig argumentasjon, aktiv kildebruk og sentrale prinsipper for hva som kjennetegner en akademisk oppgave innen det aktuelle kunnskapsområdet. Dette innebærer ferdigheter i å argumentere, dokumentere, bruke og drøfte teori og empiri, samt språklige og analytiske ferdigheter.

Institusjonen fastsetter selv retningslinjer og kriterier for vurdering av den obligatoriske oppgaven.

Masteroppgaven

Programspesialiseringen skal legge til rette for en økt spesialisering og fordypning i fag 1. Masteroppgaven skal ha et omfang på minimum 30 studiepoeng på høyere grads nivå. Den skal være forankret i temaer og problemstillinger fra forsknings- og utviklingsarbeid som er relevant for profesjonsutøvelsen.

I oppbyggingen av emnegruppen som utgjør programspesialiseringen, samlet 90 studiepoeng, skal institusjonen legge til rette for at utvalget av studieemner som inngår i emnegruppen, bidrar til å ivareta forskriftens læringsutbytte for lektorutdanning 8-13. Emnegruppen skal også bidra til progresjon i studentens læringsprosess ved å legge til rette for relevant faglig fordypning.

Gjennom arbeidet med masteroppgaven skal studenten gjennomføre et eget forskningsarbeid. Studenten kan velge å fordype seg i disiplinfaglige eller fagdidaktiske problemstillinger, eller en kombinasjon av disse. Fagmiljøene som tilbyr programspesialiseringen, må sikre at studentene får relevant veiledning.

Studenten skal også få anledning til å videreutvikle sin forskningsmetodologiske innsikt og forståelse i møte med vitenskapsteori og metode som er relevant for studentens valgte problemstilling. Det er sentralt at arbeidet også fremmer innsikt i vitenskapelig kildebruk og forskningsetiske prinsipper.

2.2 Samarbeid om praksisopplæringen

Samarbeidet mellom lærerutdanningsinstitusjon og praksisskole skal nedfelles i avtaler mellom utdanningsinstitusjon og praksisskole. Avtalene skal avklare varighet, formål og rammer for praksis. Avtalen skal avspeile rektors og praksislærers ansvar og oppgaver. Den skal videre si noe om organiseringen av praksisopplæringen ved den enkelte skole, om tidsbruk, om utdanningsinstitusjonens ansvar og rolle og om oppgavefordeling internt ved utdanningsinstitusjonen og mellom institusjonen og skolen. Avtalene skal sikre samarbeidsfora, gjensidig kompetanseutvikling, retningslinjer for gjensidig evaluering og godtgjøring for praksisopplæringen (jf. gjeldende avtaleverk).

2.2.1 Krav til utdanningsinstitusjonen

Utdanningsinstitusjonen har det overordnede ansvar for innhold, kvalitet og vurdering i praksis og for progresjon i og mellom praksisperiodene. Institusjonen skal organisere praksisopplæringen slik at den bidrar til helhet og sammenheng i studentenes utdanning, og til utvikling både av lærerutdanningsinstitusjonen og praksisskolen. Det forutsettes samarbeid mellom studenter, lærerutdannere på utdanningsinstitusjonen, praksisveiledere og ledelsen ved praksisskolene om planlegging, gjennomføring og evaluering av praksis. Praksisopplæringens innhold og rammebetingelser skal kontinuerlig evalueres.

Kvalitetssikring av praksisskoler og praksisopplæringen skal innarbeides i utdanningsinstitusjonenes kvalitetssystem. Praksisveiledere bør inviteres til å delta i faglige samarbeidsnettverk og lærerutdanningsinstitusjonen bør ha et samlet studietilbud på minst 30 studiepoeng i veiledning. Tilbudet kan gis i samarbeid med annen lærerutdanningsinstitusjon i regionen der dette er hensiktsmessig.

2.2.2 Krav til praksisskoler

En god praksisopplæring er et vesentlig kjennetegn for lektorutdanning av høy kvalitet. Praksisskolens rektor har det overordnede ansvaret for praksisopplæringen ved skolen og skal sørge for at det legges gode rammer for denne. Praksisskolen skal organisere praksisopplæringen i tråd med lærerutdanningens programplaner. Rektor skal delta i aktuelle samarbeidsfora mellom lærerutdanningsinstitusjon og skole.

Skolen skal ha faglige ressurspersoner som har FoU-kompetanse. Ansatte som skal fungere som praksisveiledere, skal ha tilfredsstillende faglig fordypning for å kunne veilede studenter som er på masternivå. Det er ønskelig med minimum 60 studiepoeng fordypning i undervisningsfaget. Praksisveileder bør ha gjennomgått videreutdanning i veiledning på minimum 15 studiepoeng eller forpliktet seg til å starte slik utdanning. Praksisveileder bør ha minimum 3 års undervisningserfaring.

Veileder har ansvar for å avklare egne og studentenes forventninger til praksis. Veiledningen skal være systematisk og forutsigbar for studenten. Det skal legges til rette for at studenten får medvirke i planlegging og evaluering av veiledningen. Skolens ledelse bør være aktivt involvert i utformingen av praksisopplæringen.

Skolen skal legge vekt på forskningsbasert kunnskap og drive aktivt utviklingsarbeid. Skolen skal være en arena for studentenes FoU-arbeid, både ved at de kan delta i skolens FoU-arbeid, og ved at de får muligheter til å gjennomføre egne forsknings- og utviklingsoppgaver knyttet til eget eksamensarbeid ved utdanningsinstitusjonen.

2.3 Internasjonalisering i studiet

Internasjonalisering av lektorutdanningene kan bidra til å tilføre studentene nye perspektiver på andre kulturer, fag og læring viktige for dagens globale samfunn. Internasjonale temaer skal integreres i deler av utdanningen. Utenlandske gjesteforskere/forelesere kan gjerne inviteres inn i lektorutdanningen.

Studentutveksling skal fremme studentenes omstillingsevne og styrke kulturell, faglig og språklig kompetanse. Utdanningsinstitusjonene skal derfor legge til rette for at studentene kan ta minst et semester ved et utenlandsk universitet/høgskole innenfor den femårige lektorutdanningen. Det skal også legges til rette for at studentene kan utvikle deler av

praksisen på skoler i utlandet. Spesielt for de som studerer til å bli framtidens språklærere, kan det være av stor verdi å få studere og leve i den kulturen og det språket man skal undervise i. Flere institusjoner har gjort seg gode erfaringer gjennom et systematisk arbeid med å inngå partnerskapskontrakter med institusjoner i utlandet.

2.4 Skikkethetsvurdering

Lærerutdanningsinstitusjonen har ansvar for å vurdere om studenten er skikket for lærerprofesjonen, jmf. *Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning* (2006). Skikkethetsvurdering skjer gjennom en helhetsvurdering av studentens faglige, pedagogiske og personlige forutsetninger for å kunne utøve yrket.

Lærerutdanningsinstitusjonen har ansvar for å foreta en løpende skikkethetsvurdering studenten gjennom hele studiet, og lærerutdanningens ulike fagmiljøer og samarbeidspartnere i skolen må ha nødvendig informasjon om og rutiner for varsling og håndtering av skikkethetsvurderinger.

Institusjonene har ansvar for at alle lektorstudenter får god og tydelig informasjon om løpende skikkethetsvurdering og hva dette innebærer tidlig i studiet.

2.5 Opptak

Opptak til lektorutdanning for trinn 8-13 reguleres av *Forskrift om opptak til høyere utdanning*, § 4-7. Som følge av dette må søkeren i tillegg til generell studiekompetanse kunne dokumentere minimum 35 skolepoeng og et gjennomsnitt på minimum karakteren 3,0 i norsk og 4,0 i matematikk.

For søkere til 5-årig lektorutdanning med realfag gjelder i tillegg krav som er fastsatt for realfag i forskriftens § 4-3.

Fra studieåret 2017-2018 har Kunnskapsdepartementet godkjent en prøveordning med strengere opptakskrav i enkelte studieprogram, og institusjoner som tilbyr studier i realfag, kan selv fastsette hva som kreves for opptak til slike studieprogram til og med studieåret 2021-2022.

2.6 Overgangsordninger og regional mobilitet

Lektorutdanningene har opptak gjennom Samordna opptak. Studenter som ønsker å skifte studiested underveis i studiet, må søke ordinært opptak til nytt studieprogram. Studenter med tidligere utdanning kan søke om å få sin utdanning godkjent inn i lektorutdanningen ved den nye institusjonen studenten får opptak til. Det er opp til utdanningsinstitusjonen som tar opp studenten på sitt program, å vurdere om tidligere utdanning kan innpasses mot obligatoriske eller valgfrie emner i lektorutdanningen.

2.7 Struktur og innhold for kunnskapsområdene

Fullført lektorutdanning skal kvalifisere for undervisning i skolefag som inngår i grunnopplæringen for trinn 8-13. Sammensetningen av studieemner som inngår i kunnskapsområdene, skal være i tråd med gjeldende kompetansekrav, definert i

Opplæringsloven § 10-2 og kap.14 i *Forskrift til opplæringsloven*. Oppbyggingen av emnegruppene for fag 1 og fag 2 skal bidra til at studenten er godt forberedt for å undervise i de relevante skolefagene, både i ungdomstrinnet og i videregående opplæring.

Femårige, integrerte lektorutdanningsprogram for trinn 8-13 skal ha et samlet omfang av 300 studiepoeng og bestå av følgende fire kunnskapsområder:

1. Fag 1, minimum 160 studiepoeng
2. Fag 2, minimum 60 studiepoeng
3. Profesjonsfaget, minimum 60 studiepoeng fordelt på minst 30 studiepoeng i pedagogikk, minst 30 studiepoeng i fagdidaktikk.
4. Praxisopplæring med et omfang av minst 100 arbeidsdager. Praxisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert, og knyttes til fag 1, fag 2 og profesjonsfaget

Den enkelte institusjon fordeler selv inntil 20 studiepoeng på ett eller flere av de tre fagene. Institusjonen skal gjennom sitt arbeid med utvikling av programplan konkretisere og begrunne hvordan de har valgt å plassere disse studiepoengene.

Profesjonsfaget og studieemner som inngår i fag 1, skal være på både lavere og høyere grads nivå. Studiedesignet må derfor også bidra til god læringsprogresjon for studentene innen disse to kunnskapsområdene.

I løpet av det tredje studieåret skal studentene også skrive en obligatorisk fordypningsoppgave i fag 1 eller fag 2. Arbeidet med denne oppgaven skal bidra til å stimulere utviklingen av studentens FoU-kompetanse og slik forberede studenten til arbeidet med masteroppgaven som skal ha et omfang på minimum 30 studiepoeng.

Utdanningen skal organiseres på en måte som sikrer progresjon og sammenheng mellom de faglige elementene som inngår i programmet. Integrasjon mellom fag, pedagogikk, praksis og fagdidaktikk forutsetter at fagmiljøer samarbeider på tvers av enheter for å sikre at målsettingene for programmet oppnås. Det er programeiers ansvar å legge til rette for faglige møteplasser og bidra til videre kunnskapsutvikling og erfaringsdeling fagmiljøene imellom.

For å styrke studentens utvikling av profesjonstilhørighet er det viktig at programeier legger til rette for at lektorstudentene jevnlig får anledning til å drøfte profesjonsfaglige spørsmål, samt utveksle kunnskap og erfaringer i møte med fagmiljøene på campus og i skolen. Slike faglig-sosiale arenaer kan også bidra til å stimulere til tverrfaglige utforskning og samarbeid.

For hvert av de fire kunnskapsområdene er det formulert forventet læringsutbytte, som beskriver hva studenten skal kunne og være i stand til etter gjennomført studium. Læringsutbytte er formulert med utgangspunkt i *Forskrift for lektorutdanning 8-13* og de overordnede beskrivelsene i *Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk*, som beskriver hvilke kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse en kandidat skal ha på ulike nivå i utdanningsløpet.

Samlet skal disse kunnskapsområdene bidra til å realisere forskriftens læringsutbyttebeskrivelser gjennom å tilby et studium som er profesjonsrettet, forskningsbasert, praksisnært og faglig krevende.

3 Fag 1 og fag 2

Studieemner som inngår i emnegrupper for fag 1 og fag 2 i lektorutdanningen, skal samlet gi undervisningskompetanse i to skolefag for trinn 8-13 jf. *Forskrift til opplæringsloven*.

Lærerutdanningsinstitusjonene avgjør selv hvilke studieemner som skal inngå i emnegrupper for fag 1 og fag 2 i studieprogrammet. Det er likevel viktig, gjennom dialog med samarbeidspartnere i skolen, jevnlig å vurdere om emnene som inngår i emnegruppen, er de som best bidrar til å kvalifisere studenten for undervisning i det aktuelle skolefaget.

Solid faglig fordypning i kombinasjon med profesjonsfaglig kompetanse vil gi studenten et godt utgangspunkt for å kunne inspirere sine elever til å utforske fagene og skape læringsglede. Faglig trygge lærere tør også i større grad å eksperimentere, variere og utforske nye læringsaktiviteter, samt ta i bruk andre læringsarenaer for å fremme dybdelæring. Faglig innsikt og dybdekunnskap er en forutsetning for å lykkes med å differensiere undervisningen for å møte den enkelte elevs behov.

Studenter utdannet gjennom lektorutdanningene for 8-13 vil ha stor beredskap for innovasjon gjennom kunnskap om og strategier for kunnskapsutvikling i sine fag. Slik vil de være med å skape framtidens skole.

3.1 Læringsutbyttebeskrivelser for fag 1

3.1.1 Kunnskap

Kandidaten har

- avansert kunnskap om vitenskapelige problemstillinger, forskningsteorier og -metoder knyttet til fag 1
- inngående kunnskap om fagområdet historie, egenart og plass i skole og samfunn
- spesialisert innsikt i et avgrenset område tilknyttet fag 1, og kan anvende sin kunnskap på nye områder innenfor fagområdet

3.1.2 Ferdigheter

Kandidaten kan

- anvende faglitteratur og andre relevante informasjonskilder til å strukturere og formulere faglige resonnementer
- analysere eksisterende teorier og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder tilknyttet fag 1
- gjennomføre et selvstendig, avgrenset og profesjonsrelevant forskningsprosjekt, tilknyttet fag 1, under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer

3.1.3 Generell kompetanse

Kandidaten

- analysere relevante fag-, profesjons- og forskningsetiske problemstillinger tilknyttet fag 1, og bidra til nytenkning innenfor fagområdet
- formidle og kommunisere problemstillinger innenfor fagområdet, både med spesialister, til allmennheten og på ulike læringsarenaer

- legge til rette for at lokalt arbeids- samfunns- og kulturliv kan involveres i opplæringen i fag 1

3.2 Læringsutbyttebeskrivelser for fag 2

3.2.1 Kunnskap

Kandidaten har

- bred kunnskap om sentrale temaer, begreper og teorier knyttet til fag 2
- har god kunnskap om fagområdets historie, egenart og plass i skolen og samfunnet
- spesialisert innsikt i et profesjonsrelevant fagområde
- kjennskap til forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fag 2, og kan oppdatere sin kunnskap i fagområdet

3.2.2 Ferdigheter

Kandidaten kan

- orientere seg i informasjon og fagstoff knyttet til fag 2
- anvende og formidle relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid i fagområdet
- beherske relevante faglige verktøy, teknikker og uttrykksformer tilknyttet fag 2, og med bakgrunn i disse reflektere over egen faglig utøvelse

3.2.3 Generell kompetanse

Kandidaten

- har innsikt i relevante fag-, profesjons- og forskningsetiske problemstillinger tilknyttet fag 2, samt kjennskap til nytenkning innenfor fagområdet
- kan planlegge og gjennomføre varierte arbeidsoppgaver og prosjekter tilknyttet fag 2
- kan formidle sentralt fagstoff både skriftlig, muntlig og gjennom andre relevante uttrykksformer

4 Profesjonsfaget

Profesjonsfaget som kunnskapsområde skal bestå av minst 30 studiepoeng fagdidaktikk og 30 studiepoeng pedagogikk. Profesjonsfaget skal særlig ivareta sammenhengen mellom studentens fagområder, pedagogikk, fagdidaktikk og praksisopplæringen. Profesjonsfaget skal være praktisk rettet og bidra til å gi kandidaten kunnskaper og ferdigheter for yrkesutøvelse, for analyse av utdanningsfeltet og for å videreutvikle profesjonen.

Emnegruppen for profesjonsfaget skal utgjøre den lærerfaglige plattformen i utdanningen og kan bygges opp av emner som integrerer pedagogikk, fagdidaktikk og praksis, eller fagspesifikke emner i henholdsvis pedagogikk og fagdidaktikk. Uavhengig av strukturell og faglig oppbygging, skal profesjonsfaget sammen med fag 1 og fag 2 ivareta forskriftens samlede læringsutbytte. Profesjonsfaget skal inngå på både lavere og høyere grad.

Samlet skal emnene som utgjør profesjonsfaget legge til rette for en god faglig progresjon og fordypning i de temaene som inngår i faget og slik bidra til å gi studentene en felles identitet som lærer i skolen. Emnene som inngår i profesjonsfaget må også ses i sammenheng med praksisopplæringen som utgjør en viktig læringsarena for mange av de profesjonsfaglige temaene. En god dialog med samarbeidspartene i skolen vil kunne bidra til å skape emner som for studenten oppleves som både praksisnære og forskningsbaserte. Variasjon i undervisnings- og læringsaktiviteter, der studenter får anledning til å arbeide med faglige tema og spørsmål på tvers av de to læringskontekstene kan bidra til å forsterke deres læringsprosess i tilknytning til kunnskapsområdet.

Profesjonsfaget skal ivareta profesjonsetikk og bidra til å utdanne lektorer som har kunnskap om etikk, og som kan handle etisk forsvarlig. Lærere står stadig overfor nye situasjoner som innebærer etiske utfordringer og dilemma det ikke finnes fasitsvar på, og der løsninger må baseres på skjønn. Samtidig må lærere også kunne handle i samsvar med lovverk, erkjente grunnverdier og barns rett til likeverdig behandling.

Norge er mangfoldig, sammensatt av majoritets-, minoritets- og urfolkskulturer med forskjellige livsmønstre, ulike trosretninger og verdensanskuelser. Skolen speiler dette mangfoldet i innhold og aktiviteter. Samtidig utgjør mangfoldsamfunnet en rammebetingelse for skolens læringsaktiviteter, ved at språklige ferdigheter og sosiale og kulturelle forhold påvirker både skolens og elevenes betingelser for læring og utvikling. Profesjonsfaget skal bidra til at studentene utvikler kompetanse som setter dem i stand til å håndtere mangfoldet i elevgruppen.

Institusjonen skal legge til rette for helhet og sammenheng mellom pedagogikk og fagdidaktikk, samt utvikle planer som ivaretar progresjon. Studenten skal ha fagdidaktikk i begge sine undervisningsfag.

4.1 Fagdidaktikk i profesjonsfaget

Fagdidaktikk står i snittflaten mellom pedagogikk og de ulike skolefagene. Fagdidaktikken skiller seg fra generell didaktikk og pedagogikk ved at den er sterkt knyttet til de enkelte skolefagene. Fagdidaktikk skal gi kunnskap om fagets plass, utbredelse, progresjon og begrunnelser i skolen. Faget skal gi innsikt i hvordan relevant forskning kan bidra til formidling og tilrettelegging for læring i det spesifikke faget. Gjennom fagdidaktikkundervisningen skal studentene få kunnskap om og innsikt i et bredt spekter av undervisningsstrategier, læremidler og arbeidsmetoder i faget. Sentralt i fagdidaktikk er også utvikling av studentenes evne til å analysere faglige utfordringer for ulike elevgrupper i forskjellige skoleslag.

Fagdidaktikk skal bidra til at studenten blir i stand til å analysere læreplaner i fag og til å utvikle lokale planer som grunnlag for planlegging, gjennomføring og vurdering av undervisning. Studentene skal lære å lede og motivere elever i det faglige arbeidet og dermed skape konstruktive og inkluderende læringsmiljø. Kunnskap om hvordan varierte og relevante metoder i undervisningen kan brukes til å tilpasse undervisningen i fagene slik at det tas hensyn til elevenes ulike læringstempo, interesse for faget og evne til abstrakt tenkning, er sentrale aspekter i fagdidaktikkundervisningen.

Gjennom fagdidaktikken skal studentene lære å gi elevene underveisvurdering og sluttvurdering, bruke faglige kjennetegn på måloppnåelse og gi faglige begrunnelser for vurdering i faget.

Faget skal bidra til at studenten kan reflektere over og kontinuerlig forbedre sin undervisningspraksis, samt styrke undervisningen i fagene. Et sentralt mål er at studentene skal kunne analysere og formidle avansert innhold i fagene og kunne kommunisere dette til elever og kolleger.

Sammen med pedagogikk og praksis skal fagdidaktikk også bidra til at studenten forstår hvordan utvikling av kompetanse i å lære, kommunisere, samhandle, utforske og skape kan bidra til å forme framtidens skole.

4.1.1 Læringsutbyttebeskrivelser for fagdidaktikk

Kunnskap

Kandidaten har kunnskap

- om fagets historie, utbredelse, progresjon og begrunnelse i den norske skolen
- om et variert repertoar av læringsstrategier, arbeidsmetoder og læremidler i fagene
- om ulike faglige utfordringer for elevgrupper i forskjellige skoleslag
- om flerfaglig samarbeid og hvordan undervisning i fag kan tilrettelegges for elever på ulike studieprogram

Ferdigheter

Kandidaten kan

- analysere læreplaner og utvikle lokale fagplaner som grunnlag for planlegging, gjennomføring og vurdering av egen undervisning
- lede og motivere elever i det faglige arbeidet og skape konstruktive og inkluderende læringsmiljø
- bruke faglige kjennetegn på måloppnåelse og gi gode faglige begrunnelser, samt ta i bruk et bredt spekter av vurderingsformer som bidrar til å fremme læring i fagene
- anvende IKT for å fremme god læring og vurderingspraksis i sine fag

Generell kompetanse

Kandidaten kan

- se faget i lys av utdanningens generelle mål og hvordan faget kan bidra til utvikling av sentrale verdier som toleranse, likestilling og demokrati
- orientere seg i og forholde seg kritisk til faglitteratur
- reflektere over og utvikle egen faglig praksis
- videreutvikle sin kompetanse gjennom faglitteratur og forskning

4.2 Pedagogikk i profesjonsfaget

Pedagogikk som fagområdet i profesjonsfaget skal bidra til at studenten erfarer progresjon, helhet og sammenheng i møtet mellom utdanningens fag og praksis. Pedagogikk skal bidra til at studentene utvikler en profesjonsidentitet som hviler på sentrale profesjonsetiske prinsipper, slik at de som yrkesutøvere kan bidra til kontinuerlig utvikling av en mangfoldig og inkluderende opplæring.

Fagets kjerne omfatter perspektiver på hvordan oppdragelse og undervisning kan bidra til elevenes faglige, sosiale og personlige læring og utvikling. Gjennom pedagogikkfaget skal

studenten forberede seg til å håndtere de utfordringer og muligheter som ligger i flerkulturelle opplæringsarenaer.

Pedagogikkfaget er et kultur- og vitenskapsfag som knytter historie, kultur, livssyn og politikk sammen med ulike perspektiver på oppdragelse, utdanning og dannelse, og skal gi studenten forståelse av lærerens og skolens rolle i samfunnet. Kunnskap om skolen som organisasjon og samfunnsinstitusjon står sentralt. Studenten skal ruste seg til kritisk å analysere de utfordringer samfunn, kultur, livssyn og politikk representerer for lærerrollen og skolens virksomhet.

Sentralt i faget er også å utvikle studentenes relasjonelle ferdigheter på en slik måte at de er i stand til å bygge et konstruktivt og inkluderende læringsmiljø og møte elever, foresatte og kolleger med faglig og mellommenneskelig kompetanse.

Sammen med fagdidaktikk og praksis skal pedagogikk bidra til at studenten forstår hvordan utvikling av kompetanse i å lære, kommunisere, samhandle, utforske og skape kan bidra til å forme framtiden skole.

Pedagogikkfaget skal bidra til at studenten utvikler innsikt i vitenskapelige tenkemåter, estetiske læreprosesser og dermed kompetanse til å gjennomføre FoU-basert undervisning og opplæring

4.2.1 Læringsutbyttebeskrivelser for pedagogikk

Kunnskap

Kandidaten har

- kunnskap om lov- og planverk, skolen som organisasjon og rammebetingelser og styringsstruktur
- inngående kunnskap om læring og undervisning, samt ulike strategier for klasse- og læringsledelse
- kunnskap om sammenhenger mellom individuelle, sosiale og kulturelle faktorer i arbeidet med tilpasset opplæring, likeverd og frafallsproblematikk
- innsikt i og forståelse for ungdommers utvikling i ulike sosiale og kulturelle kontekster, samt ungdom i vanskelige livssituasjoner og deres rettigheter

Ferdigheter

Kandidaten kan

- lede og motivere elever i det faglige arbeidet og skape konstruktive og inkluderende læringsmiljø
- lede elevers læring i teknologitette klasserom
- beskrive kjennetegn på kompetanse, vurdere og dokumentere elevers læring, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og egen faglige utvikling
- identifisere og iverksette tiltak i samarbeid med aktuelle instanser for å møte elevers behov, herunder å kunne identifisere tegn på læringsvansker og tegn på vold og seksuelle overgrep

Generell kompetanse

Kandidaten kan

- bygge relasjoner til elever og foresatte, og samarbeide med aktører som er relevante for skoleverket
- forebygge mobbing og iverksette tiltak i samarbeid med skolens støttefunksjoner
- kan med stor grad av selvstendighet videreutvikle egen kompetanse og bidra til både kollegers og skolens utvikling
- innta en profesjonell holdning til og kritisk reflektere over profesjonsetiske og utdanningspolitiske spørsmål lokalt og globalt

5 Praksis som læringsarena

Praksis er en læringsarena på linje med den campusbaserte utdanningen. De to læringsarenaene har ulike ansvarsområder, men felles ansvar for studentens profesjonsutvikling og sluttkompetanse. Institusjonene har ansvar for å sikre samarbeid mellom alle som er involvert i lektorutdanningen.

Innholdet i praksis skal knyttes til pedagogikk og fagdidaktikk og bygge på studentenes kunnskapsutvikling innen fag 1 og 2 slik at studentene utvikler profesjonskunnskap både gjennom teoretisk refleksjon og gjennom bearbeiding av egne faglige, pedagogiske og fagdidaktiske kunnskaper og ferdigheter.

Praksisopplæringen skal bestå av minst 100 arbeidsdager og inngå som en integrert del av fagene i utdanningen. Den enkelte utdanningsinstitusjon kan gi praksisopplæringen større omfang. Praksisopplæringen skal bestå av de aktiviteter som inngår i en lærers arbeidsplanfestede dag og inkluderer undervisning, forberedelse, vurderingsarbeid, elevsamtaler, foreldresamarbeid, møte- og samarbeidstid samt tid til faglig utviklingsarbeid. Det skal legges til rette for at studentene får observere andre lærere og medstudenter. Deler av praksisopplæringen kan foregå på egen arbeidsplass dersom skolen oppfyller kravene som praksisskole.

Praksisopplæringen skal fordeles over minst fire år med en større praksisperiode i løpet av de to siste årene av utdanningen. Den lengre praksisperioden skal gi studentene øvelse i å jobbe selvstendig og bidra til en god overgang til læreryrket. Denne perioden skal utgjøre grunnlaget for sluttvurderingen av studentene.

Praksisopplæringen skal gi studentene en gradvis innføring i ulike sider av lærerprofesjonen og styrke deres utvikling av profesjonsidentitet. Det skal stilles økende krav til studentene gjennom praksisperiodene. Studentene skal lære å ta ansvar for egen og andres profesjonsutvikling, blant annet gjennom å inngå i samarbeid med lærere og medstudenter. Særlig i den siste praksisperioden bør det stilles krav som sikrer at studentene får erfaringer med læreplanarbeid, læringsfremmende vurderingspraksiser samt utvikler evne til å planlegge vurdering for korte og lange tidsspenn, planlegge for tilpasset opplæring, drive tilfredsstillende klasseledelse og bygge gode relasjoner.

For at studentene og praksisskolene skal kunne bidra til progresjon i utdanningen, bør det utvikles en oversikt som synliggjør sentrale mål for de ulike praksisperiodene. Videre bør institusjonene utvikle et system som bidrar til at studentene og praksisskolene kan følge opp studentenes progresjon fra praksisperiode til praksisperiode. Praksisopplæringen skal være veiledet, vurdert og variert.

At praksisopplæringen skal være veiledet, innebærer at hver student skal ha veileder(e) på praksisskolen, og at veiledningen skal være systematisk og planlagt. Veiledning av studenter

er et felles ansvar for faglærerne i lærerutdanningen, praksislærer og rektor og skal sikres gjennom tett samarbeid mellom praksisskolen og utdanningsinstitusjonen.

På samme måte som veiledning er vurdering av studenter et felles ansvarsområde for faglærerne i lektorutdanningen, praksislærer og rektor. Vurderingen skal støtte opp om læring og utvikling hos den enkelte student, og det skal etableres rutiner for underveisvurdering. Utdanningsinstitusjonen skal utvikle prosedyrer for vurdering av bestått / ikke bestått praksis. Det skal være tydelige ansvarsforhold og rutiner når praksis vurderes som ikke bestått. Institusjonenes eksamensforskrift fastsetter hvor mange ganger en student kan gjennomføre en praksisperiode.

At praksisopplæringen skal være variert, innebærer at praksis skal omfatte ulike områder av læreryrket, og at det skal være progresjon i praksisopplæringen. Studentene skal ha praksis både i ungdomsskole og i videregående skole. Studenter med fagbakgrunn i fellesfagene i videregående skole skal møte ulike utdanningsprogram, og institusjonen bør tilstrebe at de får erfaring med yrkesretting av fagene. Studenter som er tilsatt i skolen, må ha minimum 50 % av praksis på andre skoler enn egen arbeidsplass.

Praksis i skole i andre land kan godkjennes som del av den obligatoriske praksisopplæringen dersom den inngår som del av internasjonale utvekslingsopphold eller semester ved et utenlandsk universitet.

5.1 Læringsutbyttebeskrivelser for praksisopplæringen

Læringsutbyttebeskrivelsene gjelder for den samlede praksisopplæringen for lektorutdanning 8-13. Institusjonene må selv utarbeide læringsmål, samt vurderingskriterier for hver enkelt praksisperiode.

5.1.1 Kunnskap

Kandidaten har

- erfaringsbasert kunnskap om elevers læringsprosesser og vurdering for og av læring
- erfaringsbasert kunnskap om samspillet mellom elever og mellom elev og lærer, skoleledelse, klasseledelse, teamarbeid og skole-hjem-samarbeid
- erfaringsbasert kunnskap om forsknings- og utviklingsarbeid i skolen
- kunnskap om lærerens rolle, rettigheter og plikter

5.1.2 Ferdigheter

Kandidaten kan

- være en god klasse- og gruppeleder
- alene og sammen med andre planlegge, tilpasse, gjennomføre og vurdere opplæring
- anvende og begrunne og variere mellom et bredt utvalg undervisnings- og vurderingsformer, justere læringsaktiviteter ved behov og legge til rette for elevmedvirkning
- samarbeide med elever, foresatte, kolleger, skoleledelse og andre aktører i skolen

5.1.3 Generell kompetanse

Kandidaten kan

- reflektere over og kritisk vurdere egen og andres praksis, innholdet i opplæringen og elevenes læring i lys av aktuelle læreplaner, profesjonsetiske perspektiver, teori og forskning
- ta ansvar for egen utvikling som lærer og delta i profesjonelt samarbeid og utviklingsarbeid
- bygge gode relasjoner og kommunisere godt med elever og kolleger
- forebygge, identifisere og håndtere normoverskridende adferd

6 Gjennomgående og tverrfaglige temaer

Institusjonene må sikre en helhetlig og sammenhengende utdanning gjennom integrering av fag 1 og 2, fagdidaktikk, pedagogikk og praksis. Utdanningen skal være gjennomgående profesjonsrettet og forankret i forskning og faglig og pedagogisk utviklingsarbeid.

Videre må institusjonene sikre at følgende temaer og perspektiver blir ivarettatt i utdanningen i tråd med de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og læreplanverk.

6.1.1 Samiske forhold og samiske elevers rettigheter

I tråd med forskriften skal utdanningen kvalifisere studenten for å ivareta opplæring om samiske forhold, samiske barn og unges rettigheter og det samiske folket som anerkjent urfolk. Samisk kultur og samfunnsliv er en viktig del av den felles kulturarven. Opplæring for samiske elever står i en særstilling i norsk grunnopplæring. Studenten må derfor få kunnskap om det samiske innholdet i de nasjonale læreplanene for grunnopplæringen og om samiske elevers rettigheter.

6.1.2 Psykososialt læringsmiljø

Utdanningen skal sikre at studenten får nødvendig kompetanse for å kunne skape et trygt psykososialt skolemiljø og forebygge og håndtere krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering. Studenten skal kunne ivareta et normkritisk perspektiv og ha øye for elevenes psykiske helse og psykososiale risikofaktorer i skolehverdagen. Studenten skal også ha kunnskap om og kunne identifisere tegn på vold eller seksuelle overgrep og kjenne til hvordan nødvendige tiltak skal iverksette.

6.1.3 Tilpasset opplæring

Retten til tilpasset opplæring er forankret i *Opplæringsloven* og vurderingsforskriften. Tilpasset opplæring kjennetegnes av variasjon, for eksempel gjennom arbeidsoppgaver, lærestoff, intensitet i opplæringen, organisering av opplæringen, læremidler og arbeidsmåter. Studenten må tilegne seg kompetanse i å tilpasse opplæringen til mangfoldet i elevgruppen. En variert vurderingspraksis er en forutsetning for tilpasset opplæring.

6.1.4 Vurdering

Studenten må kunne utvikle og kommunisere tydelige mål for opplæringen, vurdere elevenes læringsutbytte, gi elevene faglig relevante tilbakemeldinger og legge til rette for elevenes egenvurdering. Utdanningen skal gi studenten opplæring i å analysere og vurdere elevenes

læringsprosesser og resultat, og i å gi tilbakemeldinger som støtter deres læring. Studenten skal kunne vurdere og gi begrunnede tilbakemeldinger på elevenes læringsutbytte. Studenten må også forstå og bruke resultat fra ulike prøver, kartleggingsverktøy og kvalitetsvurderingssystem i oppfølging av elevenes læring og utvikling.

6.1.5 Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdighetene er både en forutsetning for utvikling av fagkunnskap og en del av fagkompetansen i alle skolefag. Alle kunnskapsområdene har ansvar for at studentene får kunnskap om hvordan de kan arbeide med elevenes utvikling av de grunnleggende ferdighetene i møte med fagets kjerneelementer. Profesjonsfaget har et særlig ansvar for å videreføre arbeidet med de grunnleggende ferdighetene.

Rammeverket for grunnleggende ferdigheter (UDIR) er et grunnlagsdokument som definerer de fem grunnleggende ferdighetene, skisserer deres funksjon og beskriver progresjonen av hver av dem på fem nivåer. Det er viktig at studentene blir kjent med rammeverket og vet hvordan de kan anvende dette for å skape læringsprogresjon i sine respektive fag.

6.1.6 Profesjonsfaglig digital kompetanse

Dagens elever vokser opp i et digitalt samfunn der teknologi påvirker alle aspekter av livet, også hvordan vi lærer. "Det å vokse opp med digitale teknologier ikke er det samme som å ha den digitale kompetansen som er nødvendig for å fungere optimalt i arbeidslivet og delta i og bidra til utviklingen av et digitalt samfunn." (NOU 2013:2, s.99). Et av skolens overordnede mål er derfor å gjøre elevene til digitalt kompetente samfunnsborgere og bidra til å motvirke/reducere digitale skiller.

I læreplanverket Kunnskapsløftet (2006) er digitale ferdigheter en av fem grunnleggende ferdighetene som elevene skal utvikle i løpet av utdanningen, og lærere er forpliktet til å arbeide med digitale ferdigheter i alle fag på alle klassetrinn. Det innebærer at studentene må utvikle kunnskaper og ferdigheter som gjør at de på best mulig måte kan tilrettelegge for læring i sine fag i dagens teknologitette klasserom.

Profesjonsfaglig digital kompetanse (PfdK) kan knyttes til tre ulike kunnskapsområder hos lærere:

- **Generell digital kompetanse**, f.eks. kunnskaper og ferdigheter knyttet til digital kommunikasjon og digital dømmekraft m.m.
- **Faglig, fagdidaktisk digital kompetanse**, er kunnskaper og ferdigheter som er fagspesifikk, f.eks. innebærer det å kunne vurdere hvordan ulike former for teknologi eller digitale læringsressurser kan bidra til å fremme læring i fag
- **Profesjonsrettet digital kompetanse**, f.eks. kunnskaper og ferdigheter knyttet til klasseledelse, vurdering og din egen utvikling som lærer

Senter for IKT har utviklet et rammeverk for profesjonsfaglig digital kompetanse som vil gi en god inngang til arbeidet med dette kompetanseområdet i utdanningen. Det er viktig at studenten utvikler kunnskap innen disse områdene, men også at de gjennom ulike læringsaktiviteter på campus og i praksis får erfaring med å utvikle og gjennomføre undervisning med IKT i sine fag. Praksisskolene har et spesielt ansvar for å tilrettelegge for dette.

6.1.7 Globalt medborgerskap og det flerkulturelle samfunnet

Internasjonalisering av samfunns- og arbeidsliv forutsetter språk- og kulturkunnskap og internasjonale erfaringer. Studenten må ha kunnskap om og forståelse for det flerkulturelle samfunn. Det innebærer å være oppmerksom på kulturelle forskjeller og å kunne bruke disse som en positiv ressurs. Kunnskap om menneskerettighetene og om urfolks rettigheter er sentralt i denne sammenheng. Global, internasjonal og flerkulturell orientering må derfor prege lærerutdanningen.

Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring (NAFO) formidler ny forskning og gode læringsressurser på dette området. De har også laget kartleggingsverktøy, som foruten å bidra til å kartlegge språkkompetanse og leseferdigheter i morsmålet og hjelper læreren å kartlegge elevens skolefaglige kompetanse.

6.1.8 Bærekraftig utvikling

Utdanning for bærekraftig utvikling (UBU) har i lang tid vært et prioritert felt både i nasjonale og internasjonale strategidokumenter. I stortingsmeldingen *Fag – Fordypning – Forståelse* blir UBU løftet fram som en av tre tverrfaglige områder som blir spesielt viktig for framtiden.

Utdanningen skal kvalifisere studenten til å ivareta utdanning for bærekraftig utvikling som et tverrfaglig tema. Utdanningen skal gi forskningsbasert kunnskap om klima, miljø og utvikling og kompetanse i å støtte elevenes læring om, holdning til og handling for en bærekraftig utvikling.